

Prof. dr. Tadija BUBALOVIĆ
Pravnom fakultetu Sveučilišta
u Rijeci i
Pravnom fakultetu Univerziteta
u Tuzli

Prikaz knjige
Primljeno: 24. septembar 2012. god.

PRIKAZ KNJIGE „KRIVIČNO PROCESNO PRAVO II“ – POSEBNI DIO
II. IZMIJENJENO I DOPUNJENO IZDANJE

autora prof. dr Miodraga N. Simovića i doc. dr Vladimira M. Simovića
u izdanju Pravnog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu
Istočno Sarajevo, 2011.

Krivično procesno pravo II – posebni dio, drugo je izmijenjeno i dopunjeno izdanje udžbenika prof. dr. Miodraga N. Simovića koje je ovaj put priredio zajedno sa doc. dr. Vladimirom M. Simovićem. Sami autori u svome predgovoru ističu da je knjige aktuelizirano i upotpunjeno prethodno izdanje udžbenika, u prvom redu novim teorijskim priložima i promišljajima o bitnim pojmovima i ustanovama krivičnog procesnog prava, ali i, što je posebno važno, novim odlukama domaćih i međunarodnih sudova, prvenstveno Ustavnog suda BiH, Vrhovnih sudova RS i F BiH, te Evropskog suda za ljudska prava. Ako se ima na umu da je prof. Simović već izdao drugo, dopunjeno i izmijenjeno izdanje prve knjige *Krivičnog procesnog prava – uvod i opći dio* (2009), te način na koji je predmetna materija općega i posebnog dijela sistematizirana i obrađena, pri čemu je ostvaren multidisciplinarni pristup sagledavanju i promišljanju složene procesne materije u području krivičnog prava, može se bez ikakve sumnje ustvrditi da ove knjige spadaju u vodeće udžbenike Krivičnog procesnog prava u BiH, ali i regionu.

Dajući prikaz bilo koje knjige, pa tako i ovog udžbenika, treba početi od toga da taj prikaz mora obuhvatiti ono najvažnije o samim autorima i njihovom djelu.

Prof. dr. Miodrag N. Simović je redovni profesor Krivičnog procesnog prava na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i Pravnom fakultetu u Bihaću, sudija Ustavnog suda BiH od 2003. do danas, a od 2009. godine i predsjednik tog suda,

član Odbora za pravne nauke Odjeljenja društvenih nauka Akademije nauka i umjetnosti Republike Srpske, član i predsjedavajući većine državnih i entitetskih komisija za izradu krivičnih zakona u BiH, te uz to tekstopisac više zakonskih akata, član Predsjedništva udruženja pravnika Republike Srpske, te član više redakcija pravnih časopisa i publikacija. Objavio je u više izdanja udžbenik *Krivično procesno pravo – opći i posebni dio* (1997, 1998, 2001, 2005, 2006, 2007, 2009, 2011.), zatim komentare krivičnih procesnih zakona u BiH (2004, 2005, 2007), te druge udžbenike: *Viktimologiju* (koautor) 2007. i *Međunarodno krivično pravo* (koautor) 2007. Napisao je i naučnoj i stručnoj javnosti prezentirao preko 400 radova. Prof. Simović bavi se krivičnim pravom, krivičnim procesnim pravom, ustavnim pravom, međunarodnim krivičnim pravom, te analitikom sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH u kojem zauzima dominantnu ustavno-pravnu sudijsku poziciju, čije su brojne sentence i analize odluka tog suda objavljene u više domaćih i međunarodnih časopisa i publikacija.

Doc. dr. *Vladimir M. Simović* je univerzitetski nastavnik i pravosudni djelatnik. Docent je na Fakultetu za bezbjednost i zaštitu u Banjoj Luci, te stručni savjetnik u Okružnom sudu u Banjoj Luci. Nakon magisterija i doktorata, bavi se krivičnim pravom, krivičnim procesnim pravom, te međunarodnim pravom o ljudskim pravima. Autor je knjige „Pravo na slobodu i sigurnost iz člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda“ (2008), te koautor knjiga „Krivični postupak Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske“ (2009) i „Advokatura u Bosni i Hercegovini“ (2008). Objavio je više naučnih i stručnih radova i prikaza u domaćim i međunarodnim časopisima.

O djelu navedenih autora teško je istaknuti i ono najvažnije, a kamoli i nešto više od toga!

Udžbenik *Krivično procesno pravo II – posebni dio* vizuelno je prepoznatljivog izgleda, korice su tvrdog poveza i u boji, a sam knjižni blog štampan na dobrom papiru. Udžbenik ima 445 stranica, s preglednim rasporedom teksta, a na stranicama ispod teksta je 1610 fusnota. Brojne bilješke u fusnotama daju posebnu vrijednost ovom udžbeniku jer čitaoca upućuju i na druge izvore i autore kod kojih mogu pronaći dopunska, ali i drugačija promišljanja o procesnoj problematici u krivičnom pravu. Udžbenik na samom kraju sadrži obiman registar pojmova, koji s detaljnim i preglednim sadržajem na početku knjige omogućuje lakše snalaženje u ovoj ionako složenoj materiji.

U konceptualnom i sadržajnom pogledu, autori su u ovom udžbeniku obradili „tok i dinamiku krivičnog postupka“ u pet odjeljaka: 1) prethodni postupak, 2) glavni postupak, 3) postupak po pravnim lijekovima, 4) posebni krivični postupci, i 5) posebni nekrivični postupci. Materija u svakom odjeljku podijeljena je u zasebna poglavlja kojih je ukupno 28, a poglavlja u 89 pojedinačnih naslova, te brojne podnaslove.

U prvom odjeljku prikazan je tok prethodnog postupka, u okviru koje materije su posebno obrađena pitanja bitnih obilježja prethodnog postupka, zatim subjekti, radnje i tok istrage, te sam postupak optuživanja. Nakon pojmovnog određenja istrage, slijede tematski naslovi o prijavljivanju krivičnog djela, sprovođenju istrage, nadzoru tužioca nad radom ovlaštenih službenih osoba, radnjama koje preduzimaju ovlaštene službene osobe, nekim istražnim radnjama kao što su pregled, obdukcija i ekshumacija, sudskom osiguranju dokaza te načinima okončanja istrage. Postupak stavljanja pod optužbu obuhvata više bitnih procesnih pojmova, kao što su pojam i sadržaj optužnice, potvrđivanje optužnice, preliminarno izjašnjenje optuženog o optužnici, priznanje krivnje, pregovaranje o krivnji, prethodni prigovori, te povlačenje optužnice.

Materija o glavnom postupku kao središnjem i najvažnijem stadiju krivičnog postupka nalazi se u drugom odjeljku i obuhvata: pojam glavnog postupka, pretpretresno ročište, zatim detaljne i cjelovite izvode o glavnom pretresu, u okviru koje materije se posebno govori o zadacima glavnog pretresa, pretpostavkama za njegovo održavanje, rukovođenju pretresom, toku glavnog pretresa, odlaganju i prekidanju pretresa, održavanju reda na glavnom pretresu, zaspinicima o dokaznom materijalu, čuvanju materijalnih dokaza, te konačno o donošenju i objavljivanju presude. U trećem odjeljku dat je cjelovit prikaz postupka po pravnim lijekovima. U prvom poglavlju se govori o pojmu, značenju i zadacima pravnih lijekova, zatim o osnovama, vrstama i subjektima pravnih lijekova, obimu osporavanja i razmatranja pobijane odluke, učinku pravnog lijeka, te formalnostima za njihovu upotrebu. U drugom poglavlju detaljno su obrađeni redovni pravni lijekovi: žalba protiv presude prvostepenog suda, žalba protiv presude drugostepenog suda i žalba protiv rješenja. U okviru vanrednih pravnih lijekova obrađen je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka. Četvrto poglavlje sadrži izvode o pravosnažnosti i izvršnosti sudskih odluka.

Autori su u svome udžbeniku u četvrtom odjeljku obradili i posebne krivične postupke: postupak za izdavanje kaznenog naloga, krivični postupak prema maloljetnicima, postupak protiv pravnih osoba, te postupak izricanja sudske opomene. U zadnjem, petom odjeljku prikazani su posebni nekrivični postupci: u slučaju neuračunljivosti osumnjičenih osoba, obaveznog liječenja od ovisnosti, izricanja mjere sigurnosti oduzimanja predmeta, izricanja mjere oduzimanja imovinske koristi, opozivanja uvjetne osude, brisanja osude, prestanak određenih mjera sigurnosti i pravnih posljedica osude, pružanja međunarodne krivičnopravne pomoći, naknade štete, rehabilitacije i ostvarivanja drugih prava osoba nepravredno osuđenih i neosnovano lišenih slobode, te postupka za izdavanje potjernice i objave.

Imajući u vidu navedene sadržajne odrednice ove knjige, nije potrebno ponavljati, detaljnije objašnjavati, a još manje parafrazirati temeljne teorijske postavke autora o svim tim pitanjima, odnosno najvažnijim ustanovama krivičnog procesnog

prava jer je naučni doseg i naučna vrijednost ovog udžbenika lako vidljiva i prepoznatljiva iz njezina sadržaja i načina obrade predmetne materije.

Složena materija krivičnog procesnog prava u ovom je udžbeniku metodološki pravilno i pregledno sistematizirana, sva bitna pitanja, svi važni pojmovi i sve ključne ustanove posebnoga krivičnog procesnog prava prepoznati su i obrađeni na najvišoj naučnoj razini, čemu su svoj doprinos dala oba autora: prof. Miodrag Simović kao priznati pravni teoretičar, dugogodišnji ustavnopravni praktičar te kreator i zakonopisac brojnih zakonskih akata u krivičnom zakonodavstvu, ali i doc. Vladimir Simović kao mladi ambiciozni znanstvenik koji već sada ima dobro teorijsko znanje i solidno praktično iskustvo, koji pokazuje veliko zanimanje za problematiku krivičnog procesnog prava. Ako se uza se još ima i dobrog učitelja, što mnogima, nažalost, baš i nije ostvarivo, onda je tim prije uspjeh zagarantiran!

Knjiga je napisana jednostavnim i razumljivim stilom, uz adekvatno korištenje znanstvenih i stručnih pravnih pojmova, pravničkog vokabulara i općeprihvaćenih procesnih sintagmi, te s brojnim primjerima iz prakse visokih domaćih i stranih sudova što udžbeniku daje dodatnu vrijednost i što ga razlikuje od drugih sličnih izdanja. Konceptija udžbenika je logična i metodološki konzistentna. U sadržajnom pogledu, obrada predmetne pravne problematike je potpuna, detaljna, obrazložena, ali i argumentirana: doktrinarno, legislativno i egzemplarno. U teorijskom propitivanju i analizi obrađene materije preovlađuje naučni pristup, pa se slobodno može ustvrditi da ovo djelo nadilazi okvire udžbeničke literature i da predstavlja velik doprinos razvoju opće pravne dogmatike u ovoj oblasti. Ovaj udžbenik je zapravo sinteza bogatog naučnog i praktičnog iskustva prof. Simovića, te stručnog i naučno-istraživačkog poleta i ambicija doc. Simovića.

Opći je dojam da su nas autori u ovom udžbeniku cjelovito ali i autoritativno proveli kroz složenu i zahtjevnu materiju krivičnog procesnog prava, a to su učinili na pregledan, razumljiv i jasan način, zbog čega će ova važna materija biti lako razumljiva i prihvatljiva i običnom čitaocu kao vrijedno štivo njegove opće, kulturne naobrazbe.

S obzirom na obim i sadržaj udžbenika, metodološku sistematiku predmetne materije, te iznimno visoku razinu njezine pravnoteorijske i naučne obrade, ovaj udžbenik je prvenstveno namijenjen studentima pravnih fakulteta svih razina studija, uključujući postdiplomske i doktorske studije. Udžbenik može poslužiti i sucima, tužiteljima i advokatima kao vjerodostojan izvor produbljenih znanja o krivičnom procesnom pravu. Ostalim pravnicima, posebno mladim naučnim istraživačima, može biti neizostavan izvor pravnih spoznaja o ovoj važnoj pravnoj materiji pri njihovom istraživačkom radu i pisanju naučnih i stručnih radova.

Velik doprinos nastajanju ovog udžbenika dali su i ugledni recenzenti prof. dr *Stanko Bejatović* – redovni profesor Pravnog fakulteta u Kragujevcu, prof. dr

Drago Radulović – redovni profesor Pravnog fakulteta u Podgorici i prof. dr *Vojislav Đurđić* – redovni profesor Pravnog fakulteta u Nišu.

Pravnom fakultetu Univerziteta Istočno Sarajevo kao izdavaču također treba čestitati što je odobrenjem i štampanjem ovog udžbenika omogućio prije svega svojim studentima, ali i mnogima drugima, da se u svom stručnom pravnom obrazovanju mogu koristiti i ovim vrijednim savremenim nastavnim udžbenikom.